

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра зоології

Дипломна робота на тему:

**«ДИДАКТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ
З КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ЦИТОЛОГІЯ І
ГІСТОЛОГІЯ» У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ»**

Виконала:
студентка 5-го курсу, 53 групи
напряму підготовки 6.040102 Біологія*
Охрамович Олена Валеріївна

Науковий керівник:
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри зоології
**Мельниченко Руслана
Костянтинівна**

Житомир – 2014 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ І НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Загальні вимоги до організації і проведення лабораторних робіт у закладах освіти.....	7
1.2. Методика проведення та значення лабораторних занять в курсі «Загальної цитології і гістології». Основні правила роботи з мікроскопом.....	11
1.3. Науково - теоретичне підґрунтя проблеми застосування мультимедійних засобів навчання під час проведення лабораторних робіт з цитології і гістології.....	18
РОЗДІЛ 2. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ЦИТОЛОГІЯ І ГІСТОЛОГІЯ»	38
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАХОВИХ ПРЕДМЕТІВ У СТУДЕНІВ-БІОЛОГІВ ЖДУ імені ІВАНА ФРАНКА	41
РОЗДІЛ 4. ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОРСЬКОЇ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ЦИТОЛОГІЯ І ГІСТОЛОГІЯ»	45
4.1. Методична розробка навчально-методичного посібника «Робочий зошит для організації і проведення лабораторних занять і самостійної роботи з курсу «Загальна цитологія і гістологія».....	45
4.2. Хід та результати експериментального дослідження.....	61
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	71
ДОДАТКИ	76
РЕЗЮМЕ	86

ВИСНОВКИ

1. Використання комп'ютерних технологій у вищих навчальних закладів здійснюється в наступних випадках: комп'ютерний контроль знань, використання мультимедійних програм, фільмів або навчальних комп'ютерних програм різного типу; створення комп'ютерних програм для проведення лабораторних занять; використання комп'ютера зі вбудованим мікроскопом; моделювання; проектну діяльність; наочний супровід лекцій тощо.

2. Використання мультимедійних технологій на лабораторних заняттях не замінює роботу з мікроскопом, живими об'єктами, підручником. Проте в поєднанні з традиційними методичними прийомами, це дає низку переваг: студентами краще сприймається матеріал, зростає зацікавленість, індивідуалізація і мотивація навчання, відбувається скорочення видів роботи, що стомлюють студента, динамічне подання матеріалу, формування самооцінки студента та створення умов для самостійної роботи.

3. Унаслідок проведеного анкетування студентів ЖДУ імені Івана Франка виявилось, що під час вивчення предметів морфологічного і цитологічного характеру вони віддають перевагу аудиторній роботі (лабораторним заняттям, лекціям) із застосуванням деяких інноваційних методичних прийомів (мультимедійних презентацій, введення зошитів із друкованою основою). Такі форми як: самостійне опрацювання деяких питань курсу, пошук відповідей на проблемні питання, написання рефератів і повідомлень виявилися для студентів найбільш складними при засвоєнні нового матеріалу.

4. Ефективним засобом організації і проведення лабораторних занять та самостійної роботи є використання робочих зошитів з друкованою основою. Вони звільнюють навчальний час від механічної роботи, оскільки містять основні записи, таблиці, схеми тощо; дають змогу урізноманітнити види організації пізнавальної діяльності студентів; сприяють контролю за їх самостійною роботою.

5. Нами розроблено і впроваджено у навчальний процес в експериментальній групі навчально-методичний посібник «Робочий зошит для організації і проведення лабораторних занять і самостійної роботи з курсу «Загальна цитологія і гістологія», затверджену Вченою радою ЖДУ імені Івана Франка.

6. Проведено моніторинг навчальних досягнень студентів контрольної і експериментальної груп: результатів модульних контрольних робіт, екзамена та контрольного тестового зрізу знань через 3 місяці після екзамену. На основі педагогічного експерименту було доведено ефективність застосування авторської методичної розробки. Про це свідчать одержані результати, які показали, що за період проведення експерименту в експериментальній групі, на відміну від контрольної, зменшилась кількість студентів з низьким (з 11 % до 7,4 %) і середнім (з 40,7 % до 37 %) рівнями сформованості біологічних понять. Водночас зросла кількість студентів із достатнім (з 44,4 % до 48%) і високим (з 3,7 % до 7,4 %) рівнями.

РЕЗЮМЕ

Охрамович О. В. Дидактичні і методичні засади організації лабораторного практикуму з курсу «Загальна цитологія та гістологія» у вищих навчальних закладах.

Дипломна робота присвячена дослідженню актуальної проблеми організації і проведення лабораторних робіт, їх дидактичних і методичних засад при вивченні курсу «Загальна цитологія та гістологія» у вищих навчальних закладах. Проаналізовано досвід практикуючих викладачів, матеріально-технічна база закладів освіти, основні проблеми, що виникають при проведенні лабораторних робіт з даного курсу у вищих навчальних закладах освіти. Розроблено і впроваджено у навчальний процес в експериментальній групі навчально-методичний посібник «Робочий зошит для організації і проведення лабораторних занять і самостійної роботи з курсу «Загальна цитологія і гістологія», затверджену Вченою радою ЖДУ імені Івана Франка.

Ключові слова: лабораторні роботи, вищі навчальні заклади, цитологія, гістологія.

РЕЗЮМЕ

Охрамович А. В. Дидактические и методические основы организации лабораторного практикума по курсу « Общая цитология и гистология » в высших учебных заведениях.

Дипломная работа посвящена исследованию актуальной проблемы организации и проведения лабораторных работ, их дидактических и методических основ при изучении курса «Общая цитология и гистология» в высших учебных заведениях. Проанализирован опыт практикующих преподавателей, материально - техническая база учреждений образования, основные проблемы, возникающие при проведении лабораторных работ по данному курсу в высших учебных заведениях. Разработаны и внедрены в учебный процесс в экспериментальной группе учебно - методическое пособие «Рабочая тетрадь для организации и проведения лабораторных занятий и самостоятельной работы по курсу» Общая цитология и гистология», утвержденную Ученым советом ЖДУ имени Ивана Франко.

Ключевые слова: лабораторные работы, высшие учебные заведения, цитология, гистология.

SUMMARY

Ohramovych A. V. Didactic and methodological principles of laboratory practical course "General cytology and histology" in higher education.

Research paper devoted to the actual problems of organization and conduct of laboratory work, their didactic and methodological principles in the study course "General cytology and histology" in higher education. The experience of practicing teachers, biologists, material and technical base of educational institutions, the main problems encountered during the laboratory work in this course navchalnyz in higher education institutions. Design and implementation of the learning process in the experimental group Textbook "Workbook for organizing and conducting laboratory and self-study course "General cytology and histology", approved by the Academic Council hoped Ivan Franko.

Keywords: laboratory work, multimedia technology, universities, cytology, histology.